

Wszczepianie tabletek Disulfiramu – nieskuteczne leczenie odwykowe

Disulfiram implantation
– an ineffective alcohol dependence treatment

Disulfiram stosowany codziennie doustnie jest skutecznym lekiem odstrasżającym od picia alkoholu. Sam lek jest zupełnie nieszkodliwy, jednak po wypiciu nawet niewielkiej ilości alkoholu powoduje przykre objawy: uczucie gorąca, zaczerwienienie twarzy, tętniący ból głowy, bicie i przyśpieszoną czynność serca, nudności, wymioty, a po większych dawkach – niemiarową czynność serca, spadek ciśnienia i zapaść. Objawy wynikające z interakcji disulfiramu z alkoholem mogą też wystąpić po minimalnych dawkach alkoholu, na przykład alkoholu obecnego w żywności i lekarskich preparatach. Opisywano negatywne reakcje po zastosowaniu na skórę twarzy płynu po goleniu, zawierającego alkohol. Jest to zatem lek, który może istotnie zapobiegać picciu alkoholu tak długo, jak długo pacjent godzi się zażywać go codziennie.

Pomysł wszczepiania podskórnego tabletek – które miały przez kilka tygodni stopniowo wydzielać do ustroju disulfiram i zastąpić codzienne, regularne przyjmowanie leku doustnie – wydawał się rozsądny. Zastosowano to po raz pierwszy w II połowie lat sześćdziesiątych (1). Zwolenników tego postępowania cechował początkowo spory entuzjazm. Jednak po 24 latach skuteczność wszczepiania tabletek disulfiramu została zakwestionowana przez kilkadziesiąt kontrolowanych badań, spełniających wymogi „medycyny opartej na dowodach”(2).

W badaniach prowadzonych przez Wilsona i wsp. (3, 4, 5) nie stwierdzono po wszczepieniu pojawienia się we krwi wykrywalnych stężeń disulfiramu; okazało się, że wypicie alkoholu pięć dni po wszczepieniu tabletki także nie wywołało żadnej reakcji. Dłuższy okres abstynencji w grupie pacjentów uzależnionych i w grupie kontrolnej po leczeniu, w porównaniu z okresem przed leczeniem, wynikał z tego, że disulfiram pełnił rolę psychologicznego środka odstrasżającego. Johnsen, Stowell, Bache-Wig i wsp. (6) nie stwierdzili wystąpienia żadnych reakcji na alkohol po 1, 2, 4, 8 i 13 tygodniach od wszczepienia tabletki. W ich badaniach nad ilością alkoholu spożytego w ciągu 20 tygodni, nie znaleziono także istotnej różnicy w ilości wypijanego alkoholu między osobami z wszczepionym disulfiramedem a osobami z wszczepioną tabletką placebo. Johnsen i Morland (7, 8) nie widzieli żadnych korzystnych skutków wszczepiania disulfiramu.

W krajach Europy Zachodniej i Ameryki Północnej na listach dostępnych leków nie ma wszczepialnych tabletek disulfiramu. W Polsce, niestety, nadal wszczepia się Disulfiram (dawna nazwa Esperal).

Ważnym ujemnym skutkiem wszczepiania disulfiramu jest utrata zaufania przez osoby uzależnione od alkoholu do tego preparatu (np. do skutecznych tabletek doustnych), jeśli wypicie alkoholu wkrótce po wszczepieniu uchodzi bezkarnie. Wpływa to na dyskredytację i innych metod leczenia odwykowego.

Janusz Szajewski
Szpital Praski, Warszawa

PIŚMIENNICTWO

1. Kellan AM, Wesolkowski JM (1968) Disulfiram implantation for alcoholism. *Lancet*, April, 27, 1, 925–926.
2. Suh JJ, Pettinati HM, Kampman KM, O'Brien CP (2006) The status of disulfiram: a half of a century later. *Journal of Clinical Psychopharmacology*, June, 26 (3), 290–302.
3. Wilson A, Davidson WJ, White J (1976) Disulfiram implantation: placebo, psychological deterrent, and pharmacological deterrent effects. *British Journal of Psychiatry*, Sep, 129, 277–280.
4. Wilson A, Davidson WJ, Blanchard R, White J (1978) Disulfiram implantation. A placebo-controlled trial with two-year follow-up. *Journal of Studies on Alcohol*, May, 39 (5), 809–819.
5. Wilson A, Davidson WJ, Blanchard R (1980) Disulfiram implantation: a trial using placebo implants and two types of controls. *Journal of Studies on Alcohol*, May, 41 (5), 429–436.
6. Johnsen J, Stowell A, Bache-Wiig JE, Stensrud T, Ripel A, Mørland J (1987) A double-blind placebo controlled study of male alcoholics given a subcutaneous disulfiram implantation. *British Journal of Addiction*, June, 82 (6), 607–613.
7. Johnsen J, Morland J (1990) Disulfiram implants. Lack of pharmacological and clinical effects. *Tidsskrift for den Norske Laegeforening*, Apr, 10, 110 (10), 229–230 (artykuł w języku norweskim).
8. Johnsen J, Morland J (1991) Disulfiram implant: a double-blind placebo controlled follow-up on treatment outcome. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, June, 15 (3), 532–536.